

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	24. april 2014

SAK NR 024-2014

RAMMEVERK FOR ANTIKORRUPSJONSPROGRAM I HELSE SØR-ØST

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner rammeverket for antikorrupsjonsprogram i Helse Sør-Øst

Hamar, 11.april 2014

Peder Olsen
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Det er ønskelig å utvikle et felles antikorrupsjonsprogram i Helse Sør-Øst. Formålet med dette er å:

- Forebygge at korrupsjon skjer
- Øke muligheten til å avdekke eventuell korrupsjon
- Øke beredskapen for å håndtere en eventuell korrupsjonssak

Korrupsjon har en rekke omkostninger for samfunnet og kan føre til at ressurser anvendes på andre måter enn de er ment. Det er risiko for at økonomiske verdier går til berikelse eller gunst for parter som ikke har rett til det og for helseforetakene kan løsninger bli mer kostbare, noe som igjen går ut over muligheten til å løse viktige oppgaver eller sikre god kvalitet på tjenestene.

Det ble i styresak 095-2009 vedtatt reviderte etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt i Helse Sør-Øst. Styresaken ble fulgt opp med et implementeringsarbeid for å sikre at tilstrekkelig kunnskap nådde fram til alle medarbeidere. Det ble blant annet utviklet en verktøykasse med e-læringskurs, dilemmasamlinger, brosjyrer og kurs. Foretaksgruppen har også siden 2006 hatt samarbeidsavtale med Legemiddelindustrien for å sikre et godt samarbeid knyttet at faglighet og etikk skal styre samarbeid mellom helsepersonell og leverandører og at tillit og troverdighet bygges gjennom etisk samhandling, åpenhet og nøkternhet. Tilsvarende avtale ble inngått med Bransjeorganisasjonen for helse- og velferdsteknologi i 2010. Begge avtalene ble revidert i 2013. Det er også her utviklet flere verktøy for å øke kunnskapen på helseforetakene om disse avtalene.

I strategiplanen for innkjøp og logistikk i Helse Sør-Øst 2013-2016, styresak 075-2012, ble det vedtatt å satse særlig på arbeid mot korrupsjon og mislighold i den nye strategiperioden. Implementeringsarbeidet som ble gjort etter vedtaket av de reviderte etiske retningslinjene var ikke obligatorisk for helseforetakene. Det enkelte foretaket hadde selv ansvar for å tilrettelegge dette for sin virksomhet. Dette resulterte i svært ulik tilnærming og implementering. Det anbefales nå en felles tilnærming og plattform for i større grad sikre at Helse Sør-Øst har god styring på risiker for korrupsjon og mislighold.

Helse Sør-Øst RHF ble i 2013 medlemmer av Transparency International Norge og med det forpliktet seg til å praktisere nulltoleranse for alle former for korrupsjon i sin virksomhet og å få på plass egnede tiltak mot korrupsjon. Transparency International Norge vil for øvrig være en naturlig samarbeidspartner i arbeidet med å utvikle antikorrupsjonsprogrammet.

For en felles tilnærming og forpliktelse i foretaksgruppen, er det naturlig at styret vedtar rammeverket for antikorrupsjonsprogrammet og senere får selve antikorrupsjonsprogrammet til behandling og oppfølging. Det presiseres at det påligger arbeidsgiver stor plikt til å se til at nødvendige tiltak er gjort for å størst mulig grad forebygge korrupsjon jf. Skadeerstatningsloven § 1-6 som sier følgende; (...) *Erstatning kan også kreves fra den ansvarliges arbeidsgiver hvis korrupsjonen er skjedd i tilknytning til utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren, med mindre denne påviser at det er truffet alle rimelige forholdsregler for å unngå korrupsjon (...)*

En ny bestemmelse i regnskapsloven fra 2013, krever at store foretak redegjør for hvordan man integrerer bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter. Dette innebærer blant annet at foretaket må gjøre rede for hvilke retningslinjer og prosedyrer de benytter, hvordan de implementeres og hvordan de vurderer resultatene som er oppnådd som følge av virksomhetens arbeid på dette området. Det vises forøvrig til styresak 025-2014 som omhandler årlig rapport for miljø og samfunnsansvar. Et felles antikorrupsjonsprogram med obligatorisk rapportering vil være et nyttig verktøy i den årlige rapporteringen.

2. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

Arbeidet med å utvikle et antikorrupsjonsprogram i Helse Sør-Øst med tilhørende verktøy er planlagt gjort i prosjektet ”VinnVinn”. Dette er et prosjekt med deltagere fra alle helseforetakene i Helse Sør-Øst samt Sykehuspartner og det regionale foretaket. Prosjektet skal igangsette handlingsplaner basert på Strategiplan for innkjøp og logistikk 2013-2016. Det vil være juridisk kompetanse, innkjøperkompetanse og annen fagkompetanse i arbeidsgruppen. Arbeidet vil støtte seg til et arbeid utført av Transparency International Norge i samarbeid med Kommunesektorens organisasjon (KS) som gjennom prosjektet «Åpenhet, integritet og antikorrupsjon i kommunesektoren» har utviklet både en håndbok og antikorrupsjonsprogrammer til bruk i norske kommuner.

Tidsplan for arbeidet

<i>Vår 2014</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rammeverk utarbeides og legges fram for styret i Helse Sør-Øst til godkjenning (24.04.14) • Håndbok utarbeides i et prosjekt som ledes fra det regionale helseforetaket med deltagelse fra helseforetakene, Sykehuspartner og i et samarbeid med Transparency International Norge
<i>Høst 2014</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Håndbok og enkelte verktøy implementeres i helseforetakene • Antikorrupsjonsprogram, inkludert verktøykasse ferdigstilles og vedtas av styret i HSØ. Dette inkluderer en innspillsrunde i helseforetakene før ferdigstillelse.
<i>Januar 2015</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Antikorrupsjonsprogrammet legges inn i oppdragsdokumentet til helseforetakene med pålagt rapportering i tertialrapportering • Regional rapportering i årlig rapport for miljø og samfunnsansvar

Antikorrupsjonsprogrammet rammeverk

Et antikorrupsjonsprogram som etterleves og følges opp med gode rutiner vil gjøre virksomheten betydelig mer robust i møte med korrupsjonsproblemer både i praksis og i møte med loven.

Omfanget av programmet må tilpasses virksomhetens størrelse og risikobilde. Dette programmet bør skreddersys for utfordringer knyttet til spesialisthelsetjenesten og målet med programmet må være å redusere risiko for omdømmetap og korrupsjon, samt eventuelle følger for virksomheten skulle hendelser oppstå. Programmet bør som minimum innehold følgende områder:

- Verdier, holdninger og kultur
- Etske regelverk
- Risikoanalyser
- Kontrollsystem – egenkontroll og internkontroll
- Strategi for anskaffelser
- Varslingsrutiner
- Aktiviteter for å implementere programmet

Gjeldende lovverk inneholder langt på vei de elementene som skal forhindre korruperte handlinger. Likevel er det en rekke forhold som gjør at korrupsjon kan utvikle seg. Gjennom antikorrupsjonsarbeidet kan Helse Sør-Øst skape bevissthet, holdninger, kunnskap og atferd som gjør at regelverk og rutiner blir etterlevd. De etterleves ikke av seg selv, men gjennom aktive handlinger som ledere og ansatte foretar seg.

Korrupsjon forutsetter at noen utenfor helseforetakene er villig til å samhandle med noen innenfor helseforetaket om den korruperte handlingen. Omfanget av faktisk korrupsjon vil dermed avhenge av både ytre og indre faktorer. Helse Sør-Øst har først og fremst mulighet til å gjøre noe med sine interne forhold, slik at korrupsjon forhindres selv om det utenfor foretaksgruppen skulle være en vilje til å forsøke. Gjennom vår opptreden kan vi også påvirke holdninger og villighet utenfor. Et antikorrupsjonsprogram bør derfor rette seg mot begge sider, både de interne og eksterne forholdene.

3. Administrerende direktørs anbefaling

Få saker er så uheldig for tillit og omdømme som eksempler på dårlige holdninger, kameraderi, vennetjenester, maktmisbruk, misligheter eller korrupsjon. Flere av korrupsjonssakene som er avdekket i det offentlige Norge har vært svært alvorlige og vakt stor oppmerksomhet. Det er viktig at Helse Sør-Øst opprettholder tilliten i samfunnet og jobber mot å forhindre korrupsjon og samtidig øke evnen til å oppdage og håndtere den hvis det likevel skulle skje.

Administrerende direktør anbefaler styret å godkjenne rammeverket for antikorrupsjonsprogram i Helse Sør-Øst.

Trykte vedlegg:

- Ingen

Utrykte vedlegg:

- Strategiplan for innkjøp og logistikk Helse Sør-Øst 2013-2016
- Etske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt i Helse Sør-Øst
- Samarbeidsavtaler med Legemiddelindustrien (LMI), revidert utgave 01.01.14
- Samarbeidsavtaler med Bransjeorgansasjonen for helse- og velferdsteknologi (LFH), revidert utgave 01.01.14